

Jednání první

Sednice u Palouckých. Vzadu otevřené široké klenuté okno, jímž jest viděti na náves. Dveře vpravo, vlevo a vzadu. Stůl, židle atd., malovaná truhla, police s nádobím, u kamen ve výklenku dřevěná konve, škopky, bečky, vše v nejlepší pořádku.

Výstup 1.

Otevřenými dveřmi vpravo vběhne Martinka. Později otec Paloucký a Vendulka.

Martinka (vběhne zadními dveřmi):

Vendulko! Pantáto! Slyšte mě! Kde jste?

Což ještě nevíte? Honem to vězte!

(Vendulka přiběhne z levé strany, za ní pomalu otec.)

Martinka.

Vendulko! Pantáto! Slyšte mě! Kde jste?

Což ještě nevíte? Honem to vězte!

námluvčí za dveřmi!

Vendulka (s radostným leknutím).

Cože to pravíš?

Martinka.

Vendulko, co se tak nejapnou stavíš?

Co jenom slovíčko mukáš?

Víš to, že přijde si pro tebe Lukáš!

Vendulka (radostně s velkým dojmutím).

On - věru?!

Martinka (netrpělivě).

Chceš to psáno mít?

Vendulka.

Ne teto, nemůže to být!

Byť sebevíc mě miloval -

vždyť nebožku svou sotva pochoval....

Martinka.

S přáteli byl tě dnes zármutek zapít -

bude on k námluvám, bude k nim kvapit!

Před lety nechal tě s bolestnou obětí,

by ušel staříčkových rodičů prokletí;

ženě i rodičům - bůh jim dej nebe -

(vesele)

když přec jen Lukáš teď dostane tebe!

Vendulka (unešena).

Já jeho být! Ó tedy přec!

Otec.

Jen rozvaž ještě celou věc!

Vendulka (s důrazem).

Jak to?

Otec (rozpačitě).

Já myslím, nech ho být!

Vendulka (unešena, pevně).

Já Lukáše? Spíš nechci žít!

Otec.

Nuž vezmi si ho tedy -

Mám čisté svědomí;

já radil naposledy.

(oddechne si, oživí se.)

Jen spěchej na přípravy všecky,

ať z domu mám ten povyk světský

(vážně)

a v bázni boží, ve svatosti

se chystám na pouť do věčnosti!

Výstup 2.

Předešlí. Barče vběhne zadními dveřmi a nechá je otevřené.

Barče.

Už jdou, už jdou a celá ves

sem za nimi se shlukne dnes!

Vendulka, Barče, Martinka a otec (rozběhnou se po sednici a každý chce něco kvapně uklízet; v rozčilení si navzájem jsou v cestě).

Už jdou, už jdou a celá ves

sem za nimi se shlukne dnes!

(vážně)

Vše v pořádku ať uvidí

a čest ať máme u lidí!

(Vendulka z truhly vytáhne kazajku a všecky tři oblékají do ní otce.)

Teď honem nový kabátek,
ať všechno jest jak ve svátek!

Barče (ukazuje k oknu).

Už jdou!

Vendulka, Martinka, otec (šeptem, opatrně).

Už jdou! Teď slušně stranou,
ať nevěsty zde nezastanou.

(Vendulka uteče levými a Barče s Martinkou pravými dveřmi.)

Výstup 3.

Otec postaví se k slavnostnímu uvítání. Lukáš a Tomeš objeví se v otevřených dveřích zadních.

Tomeš (postrčí Lukáše, káravě).

Dobrý večer! Tys jak zmámen!

Lukáš (vzpamatuje se).

Dobrý večer!

Otec.

Amen, amen!

Což mi asi strýček nese?

Prosím, prosím, posad'te se.

(Zadními dveřmi mezitím vkrádají se sousedé a sousedky, s nimi Martinka, a pořád jich v sednici, za oknem i za dveřmi přibývá. Barče také se vloudí.)

Tomeš.

Na to času dost, až zvíme,

kterak u vás pořídíme.

Nového nic nevyjevím.

Otec.

Copak byste rád, já nevím!

Tomeš.

Zde můj švagr Lukáš -

(otočí zamyšleného Lukáše)

tak se přece ukaž!

Ztratil ženu, ztratil matku,

sestry nemá - a co nyní?

Cizí péče - škoda statku;

potřebuje hospodyni.

Každý co chce uzme vdovci,

když je v polích plno práce,

v stáji krav a v chlévě ovcí,

kdož má oči na čeládce?

na komoře, na špejcharu,

všudy něco přijde k zmaru,

a což když mu nadto všecko

na kolébce pláče děcko!

Proto také Lukáš -

(k Lukáši)

tak se přece ukaž! -

chce se ženit; rád se na to vkládám

a vás za Vendulku pro něj žádám.

Otec.

Má vůle proti vůli boží
mu stéblo v cestu nepoloží;
když mladí chtějí nejinak,
nuž, spánembohem, staň se tak!

Tomeš.

Nuž, strýčku milý, staň se tak!
(potřepají si rukama.)

Otec (kývne na Barči, pak tiše k ní).

Barče, v rychlosti,
něco pro hosti!
(Barče odběhne.)

Tomeš (vesele k Lukáši).

Šťastně, hochu kročils na cestu;
hled', už přivedu ti nevěstu!
(odejde vlevo.)

Lukáš (vzpamatovav se, v nevýslovné radosti k otci).

Já sotva pojmám
to štěstí nenadálé,
že zvátí svou ji mám,
již miloval jsem stále.
(chopí se s největší srdečností otcovy ruky.)

Ö, za to dík vám z duše nastokrát,
že Vendulku mi dáváte tak rád!?

Otec (rozpačitě).

Nuž rád - či nerad!

Lukáš (zprudka vyjede).

Jakže? Rozuměl jsem vám?

Otec (vyhýbavě).

Nu, co se durdíš? Vždyť pak ti ji dám!

Lukáš (s hořkostí).

Však nerad!

Otec.

To jsem neřek!

Lukáš (smutně).

Ne však rád!

Otec.

Vždyť nemusíš přec na mé slovo dát!

Lukáš.

Vy ale musíte mi k slovu rád,
proč dceru svou mi nedáváte rád!?

Otec.

To se mne neptej!

Lukáš.

Chci se ale ptát, proč Vendulku mi nedáváte rád.

Sbor.

Ted' odpověď už musíte mu dát,
vždyť by mu dal svou dceru každý rád,
jen vy to chcete se vším lépe brát!

Otec (utírá se z čela pot).

Když na mne všickni dorážíte,
to věz, dle svědomí ti nechci lhát:
vy dva se k sobě nehodíte!

Sbor.

Aj, aj, to dobře nevidíte,
to špatně rozumíte!

Lukáš (vřele).

My, kteří tak se milujem,
tak věrně léta dlouhá
kdež byla nám přec údělem
jen beznadějná touha:
my že se k sobě nehodíme?

(zhurta)

A pročpak?

Sbor.

A pročpak? At' to také zvíme!

Otec.

Dej pak už pokoj!

Lukáš (rozpálen).

Ne, ne, ne!

Otec.

Tys krve lehkou vzbouřené

a Vendulka, ta není jiná;

co přijde, má to není vina!

Vy máte oba tvrdé hlavy

a nikdo vám je nenapraví;

ach, bude u vás mnoho hříchů,

svár bude u vás každý den!

Však tobě jest má řeč jen k smíchu;

teď všechno víš - a nech mne jen!

(oddychuje si.)

Lukáš.

Že tvrdé hlavy? Nebojte se jich,

vždyť jedna vůle vládne v nich!

Otec.

Čiň teď co čiň, toť světská věc,

v té nesluší mi soudit přec;

(vážně)

jsem rád, že mám to odbyto,

mé svědomí jest obmyto!

Sbor.

On ve všem vidí símě hříchů,

vždyť znáte jej, toť věru k smíchu!

(Barče se vrátí, postaví na stůl mísu sýra, s ní dvě jiné děvečky přinášejí chléb a korbele. - Barče s Martinkou vezmou sklenice z police a nalévají.)

Otec (vesele).

Teď sousedé jsme hotovi, teď ať si každý pohoví,

teď sedněte a připijte

a dnešek šťastně zažijte!

Sbor.

Teď sedněme a připijme

a dnešek šťastně zažijme!

Otec.

Tak si to žádá hříšný svět,

já rosou nebes jen se vlaším;

ach, svatý pokoj mít už bažím,

a proto skončím s tebou hned,

i povím tobě Lukáši,

co nevěsta ti přináší:

má zboží, co patří selce...

Lukáš odmítavě.

Tím nedošlo by k nesnázím!

Otec.

... a tisíc zlatých o veselce

ti tady na stůl vysázím.

Lukáš (vyskočí).

Vždyť jsem se vás neptal na to, vždyť ona jest mi nad vše zlato,

jen kdybyste mě nebyl slovem bodl,

že já bych se s Vendulkou nepohodl.

Ne, dřív se srazí tvrdá čela hor,

než mezi námi bude první spor!

Sbor.

Ba, dřív se srazí tvrdá čela hor, než mezi nimi bude první spor!

Výstup 4.

Předešlí. Levými dveřmi vchází Tomeš, přiváděje Vendulku.

Lukáš (kvapí Vendulce vstříc s otevřenou náručí).

Má nejdražší! Tys má - tys vpravdě má?!

Vendulka, Lukáš (tiše k sobě).

Jsme svoji - ach jsme svoji?

Rty se to říci bojí,

že by se duše vzbudila

a zas tak bolně toužila,

že zas by prchla do nebe

ta lásky chvíle krátká.

Sbor (šeptaje a kývaje mezi sebou).

Ti jsou stvořeni pro sebe,

jsou jak dvě holoubátka.

Lukáš (vřele).

Teď v tobě jen a pro tebe chci žít,

tys navždy, navždy má!

(Chce ji políbit.)

Vendulka (odstrčí jej prudce).

Ne! - Nech mě být!

Všickni (u stolu vstanou a udiveně hledí).

Co to ?

Tomeš (chlácholivě k Vendulce).

Já myslel, že chtěl hubičku?!

Vendulka.

Já nechci!

Tomeš.

Hleďme šelmičku!

Ta zná škádlit!

Otec.

Ta má hlavičku!

Lukáš (překvapen, ale mírně)

Má rozmilá,

jak žes to myslila?

Vendulka.

Že k hubičkám teď věru času není.

Lukáš.

Však Vendulko, já chtěl to políbení!

Vendulka.

Já nechtěla!

Lukáš.

Vždyť přece smím ho chtít -

Ty mi ho dáš!

(Blíží se jí.)

Vendulka (couvne, vážně).

Ne, pravím! Nech mě být!

(Vendulka odběhne k Martince a Barči, šeptá jim, ony obě odejdou.)

Sbor (tiše).

Aj hle! Již hněv

jim bouří krev,

spor tedy přec!

Jak směšná věc!

Tomeš (stranou k Lukáši).

Cožpak se nestydíš?

Či ani nevidíš,

že kromě výsměchu

nic u ní nesklidíš?

Lukáš (k otci a Tomši).

Nuž, ať si vzdoruje,

vím, že jen žertuje,

a čím mně škádlí víc,
tím víc mě miluje.

Otec (k Lukáši).

Tys na to nehleděl,
co jsem ti pověděl,
však jednou nežaluj,
žes dříve nevěděl.

Sbor.

Rozhněvá se pro hubičku
Lukáš na svou Venduličku?
Třebas by ji tuze rád,
odbývá ho napořád.

Tomeš (se sklenicí v ruce).

Připijme jim na zdraví,

po něm sbor (taktéž)

pak je nechme o samotě,
oni vše zas napraví,
usmíří se po dobrotě,

Buďte zdraví!

(připíjejí.)

Z duše přejem, věřte nám,
mnoho štěstí, mnoho zdaru vám!

Vendulka, Lukáš, otec.

Drazí lidé, díky vám,

odplat' vám to pánbůh sám!

(Podávají si navzájem ruce na rozloučenou, pak všichni odejdou. Otec vyprovází Tomše ven. Zůstane jen Vendulka a Lukáš.)

Výstup 5.

Vendulka. Lukáš. Zář červánků vniká oknem.

Lukáš.

Nikdy, nikdy v hoři svém,

dívko má, jsem neměl zdání

že tak budem spojeni

ku věčnému milování!

Vendulka.

Nikdy též, můj rozmilý,

neměla jsem pomýšlení,

že já přece budu tvá

ve shledání bez loučení!

Lukáš.

Bez tebe, ach bez tebe,

což to byla dlouhá léta!

A teď štěstí mého ráj

jen z tvé věrné lásky vzkvétá.

Vendulka.

Což by včeecka věrnost má,

což by nám však platna byla,
kdyby nebožtička tvá
nebyla mně ustoupila!
Za to chci ji ve cti mít,
sirotečku matkou být.

(Barče a Martinka přinášejí kolébku a zase odejdou.)

Vendulka (běží jim vstříc).

Neviňátko, již tě mám,
od dneška tě vychovám!

Lukáš.

Ó, tys anděl lásky sám!

Vendulka (u kolébky).

Ó, již tobě,
drahé robě,
matkou býti slibuji,
za ni tebe miluji,
duše rozmilá!

Lukáš (stranou tiše).

Jak je krásná, jak je spanilá!

(Vendulka vzavši od kamen nádobku, sype z ní bílý prášek okolo kolébky.)

Lukáš (diví se).

Nač to?

Vendulka (bázlivě).

Pst! Tiše!

Lukáš (ukazuje na kolébku).

Což se budí?

Vendulka (ohlíží se plaše).

Nuž věz, co ti tak hlavu trdí:

(oknem vniká večerní záře.)

(bázlivě)

Jeť jasno od červánků,

slyš, nežli temno nastane,

pak z hrobového spánku

si matka k dítěti přivstane.

V ten písek drobný hebce

se vtisknou její šlépěje,

až stoupne ke kolébce

a zakolébá, zapěje.

A kdyby ve zlých rukou

své své dítě viděla,

pak žalostí a mukou

by v půlnoci zde kvílela.

Ty ubohé mé robě,

ty matku potěš úlevou,

zjev jí, až přijde k tobě,

že dobře bdím tu nad tebou.

Lukáš.

Dej mrtvým spát, nám volnost žít;

(vine ji k sobě)

jsme svoji!

(chce ji něžně políbit.)

Vendulka (jemně se mu brání, úzkostně).

Prosím tě, ach nech mě být!

Lukáš.

Jsme sami teď.

(chce ji líbat.)

Vendulka (odstrčí jej prudce).

Ne, pravím, nech mě být!

Lukáš.

A pročpak? Či se ani nesmím ptát,
proč hubičku mi dosud nechceš dát?

Vendulka.

Mám proč! Chci nebožku tvou ženu ctít;

věz, hubičku dřív nemáš přislíbenou,

(důrazně)

až po svatbě, až budu tvojí ženou;

pak nebožce to nesmí líto být!

Lukáš.

Až do svatby mám čekat?

Aj, aj, ty chceš mě lekat!

Jak to mé žínce sluší,
když mě tak žertem dohřeje!
Dřív dá mi celou duši,
pak hubičku mi nepřeje
a hodně se mi vysměje,
a přec bych rád - (stíhá ji.)

Vendulka (odpuzujíc jej).

Mám věru zlost!

Lukáš.

Máš víc mi přát!

Vendulka.

Mám toho dost!

Lukáš.

Tvou líbat líc,
nic nechci víc,
tu marný vzdor
a žádný spor,
již neprosím,
kde bráti smím;
chceš se mě zbýt? -
Svou hubičku chci mít!

Vendulka (rázně).

Nežertujíc,

leč pravdu díc,
ti kladu vzdor,
nech marný spor,
již o pokoj s tím
si vyprosím;
chci mrtvé ctít -
a nyní nech mě být!

(Honivše se, přijdou ke dveřím vzadu, Vendulka jimi Lukáše hbitě vystrčí a zavře. Vendulka stojí všecka rozhorlena. Lukáš pln smíchu skočí do sednice oknem.)

Lukáš (žertovně).

Hahaha, teď začnem znova!

Vendulka (co nejpřísněji).

Již ani slova!

Lukáš (ulekne se).

Jak? Jest ti víc než pouhý žert?

Tys pohněvána?

(přiblíží se prosebně.)

Ó, nechtěl jsem ti věru vzdorovat,

však odpouštět, toť také milovat!

Vendulka (laskavě).

Vždyť plno lásky v srdci mém!

Lukáš.

Ta září v oku upřímném;

ty zarmoutiti mě nehodláš,

ty sama bez prošení,

mi ono políbení

jen z lásky dáš!

Vendulka (pro sebe).

Což činit? Ach jak odolám?

Vždyť sama po něm plápolám!

Lukáš (pro sebe).

Již v srdci láska zavolá,

již volně, sladce plápolá!

Vendulka (prudce).

Však ne!

Lukáš (prudce).

Proč ne?

Vendulka.

Žal by jí v hrobě srdcem hýbal,

kdybys tak záhy jinou líbal,

a v noci pak by u mne úpěla,

své teskné oči na mne upřela...

Lukáš.

Dost!

(bolestně.)

Její žal ti více jest

než můj! Ó, co to za bolest!

Vendulka (vřele).

Svou krev i duši vypustím,
když tebe z žalu vyprostím!

Lukáš.

Však hubičku?

Vendulka (po krátkém rozmýšlení).

Ti nedám!

Lukáš.

Myslíš věru, že se proviníš,
když mi něco k vůli učiníš?

Vendulka.

Já dám ti srdce živou půli!

Lukáš.

Však hubičku?

Vendulka.

Ne! Ustup ty mně k vůli!

Lukáš.

Vždyť bývá žena jemnější!

Vendulka.

Však muž má býti moudřejší.

Lukáš.

Což musí po tvém zrovna být?

Vendulka.

A musíš ty vždy pravdu mít?

Lukáš.

Tak pravá láska nevzdoruje.

Vendulka.

Jest láska víc než líbat se.

Lukáš.

Kdo nepovolí, nemiluje.

Vendulka.

Proč mám jen já vždy shýbat se?

Lukáš.

Již věru s tebou rozum tratím!

Vendulka.

Mě k hněvu již to dohání!

Lukáš.

Víc nežli hněvem tobě splatím,

ať pykáš za své zdráhání!

Vendulka.

Nuž jen se hněvej, jak bys rád,

vždyť nemusím já tvou se stát!

Lukáš.

Nuž jen mě zahod', však mě zvednou,
však já se jinde zveselím!

Vendulka.

Již oželela jsem tě jednou,
i po druhé tě oželím!

Lukáš.

Vždyť jesti děvčat plný svět
a hubičky jsou jako med!

(Vendulka se zalekne, trhne sebou.)

Teď ale musím hospodařit,
čas hloupostmi už nechci mařit.

Lukáš (dupne a zatne pěstě).

Blesk boží!

Vendulka (vezme dřevěnou konev do ruky).

Tak se jinde durdi!

Lukáš (zlostně rozhází ostatní konve, škopky, bečky).

To proklaté tvé haraburdí,
to víc nežli já ti znamená?
Ty vyháníš mne, šílená?

Výstup 6.

Pravými dveřmi vstoupí otec.

Otec.

Jak jsem to řek', už je to tak,

ba zázrak byl by naopak!

(pěstí k Lukášovi.)

Ty tvrdá lebko,

(k Vendulce)

a ty též!

Zdaž starý otec mluvil lež?

Má řeč vám byla na posměch -

ted' porad' si, kdo neposlech'!

Já přede vším se zavírám,

vás neslyším, vás zapírám.

Jak jsem to řek, už je to tak.

(odejde vlevo.)

Vendulka (pro sebe).

Měl pravdu, když mě varoval?

Lukáš (pro sebe).

Měl pravdu, když mě zrazoval?

(k Vendulce)

Nuž povolíš mi,

(rychle)

neb mám vskutku jít?

(něžně)

Bud' hubičku -

Vendulka (neústupně, ač mírně).

Jen jdi, a nech mě být!

(Lukáš v rozhořčení odkvapí zadními dveřmi a jest ho vidět oknem, jak pádí pryč.)

Výstup 7.

Vendulka sama. Pak Martinka.

Vendulka (hledí za Lukášem).

Kam asi jde? Mám zavolat ho zpět?

Ne! Ani za celičkový svět!

Chci zapomenout na ten rozhovor

a pomine též jeho prchlý vzdor;

vždyť za pravdu mi musí dát,

a pak - (vroucně) vždyť má mě rád -

ba nad vše rád!

Jak zapomněl by na ten krásný čas,

kdy měsíček nás vídal pospolu

tam pod olší, tam v šerém údolu!

Co hubiček, - Ó první lásky čas,

ten s celým blahem se mi vrátí zas!

Martinka (vběhne).

Co se to stalo, v hlavě mi víří!

Lukáš pln zlosti k hospodě míří! (Vendulka se lekne.)

Kdo ho kdy viděl v hospodě pobýt?

Vendulka (zlostně).

Samé to vzdory, chce mě jen zlobit!

Martinka.

Stálo to za to, takhle se štvát?

Vendulka (zlostně).-

Hubička, hloupost!

Martinka.

Mělas ji dát!

Vendulka.

K hospodě! Hanba!

Martinka.

Tvou jest to vinou!

Dojdu ti pro něj!

Vendulka (s odporem).

Začneme jinou!

Martinka.

Nu dobře, beztoho mám spěch!

Chci se tě něco ptát.

Jsem, milá holka, starý věch,

však v práci posavád,

a ráda ještě s pomocnicí

bych za pašíři chodila;

nuž nepovíš mi o holčici,

jež by se k tomu hodila?

Jež o půlnoci se neděsí,

když temno lehne na lesy,
a do skal, v divé houští
se v bouři, v sněhu pouští?
Jsem, milá holka, starý věch,
však v práci posavád,
a ráda ještě s pomocnicí
bych za pašíři chodila;
nuž nepovíš mi o holčici,
jež by se k tomu hodila?

Vendulka.

Já nevím o tak zmužilé.

Martinka.

Ba, dívky jsou teď zlenilé,
jsou jako z marcipánu!

Vendulka.

Kde vzít vám dívku na pomoc?

Martinka.

Nuž starej se mi! Dobrou noc!

(Odejde. Tmí se.)

Vendulka.

Dobrou noc!

(sama)

A ty mé robě,

teď již náležím jen tobě. (sedne a kolíbá.)

(národní píseň.)

Hajej, můj andílku, hajej a spi,
mamička kolébá děťátko svý,
hajej, dadej, nynej, malej,
mamička kolébá děťátko svý.

(vytrhne a se a vzruší se.)

Ach, mamička ti v hrobě spí.

Co jen ten Lukáš myslí?

Však on se smíří!

(měsíc vysvítí.)

Začnu jinou!

(kolébá a zpívá)

Letěla bělounká holubička,
potkala božího andělíčka.

Duše z těla,

kam jsi chtěla?

Chtěla jsem doletět do nebíčka.

Dolet' si, dušinko, až do nebe,

já půjdu k děťátku místo tebe;

tam je zlíbám,

ukolíbám:

líbá tě nastokrát tvá mamička.

(opřena o kolébku usíná.)

Výstup 8.

Barče vběhne. Vendulka dřímá. Později Lukáš, čtyři děvčata a hudebníci.

Barče.

(chodí po světnici rozzlobena.)

Taká hanba! Celá ves

jistě tam se shlukne dnes!

(zalomí rukama nad Vendulkou.)

Tu spí a neví, co jí jest,

že zhanobili její čest!

(zdaleka zazní taneční hudba a blíží se.)

(zahrozí pěstmi proti oknu.)

Ty tam, ty mi to zodpovíš!

Co to? Vždyť zní to blíž a blíž!

Už jdou, už jdou!

(Lukáš, děvčata a hudebníci vystoupí za oknem. Vendulka vyskočí, spatří Lukáše a potácí se jako ve snu.)

Vendulka.

Ha, kde to jsem?

Lukáš (točí se s střídavě s děvčaty a zvedá je do povětrí).

Hrajte mi tu nejskočnější,

hrajte hodně veselou!

Za hubičku upřímnější

(do okna)

nech si již svou kyselou!

Hrajte mi až do půlnoci,

hrajte mi až do rána!

(do okna)

Málo mlsky na ovoci,

najdu-li v něm sršána!

Vendulka.

Co vidím?

Barče. Já zaň se stydím.

Vendulka.

Tak tupit mne!

Barče.

A dát si k tomu hrát!

Vendulka.

Ne, to by nemoh, kdyby mě měl rád!

Barče (zlostně chce ven).

Dojdu si naň!

Vendulka (zdrží ji).

Toho se chraň!

Barče.

Ten nestoudný! Ty holky s ním!

Vendulka.

To mně!

Barče.

Kéž mu to splatit smím!

Vendulka.

Ach, taká hanba! Nelze mi tu žít!

(otevře truhlu a váže si raneček).

Pryč musím, odtud pryč!

Barče (zavře truhlu a chce ji bráti raneček).

Co to má být?

Lukáš (jako dříve).

Všudy děvčat jako kvítí,

pýcha jest mi na posměch!

Která řekne: Nech mě být!,

(do okna)

já jí na to: Ty mě nech!

Blázním-li se po hubičce,

ona řekne: Za měsíc!

Navzdory však Venduličce

dostanu jich na tisíc!

(Lukáš za oknem zvedne jednu dívku a políbí ji.)

Vendulka (sklesne na truhle plačíc na svůj raneček).

Ach!

Výstup 9.

V okamžení, když Lukáš dívku líbá, vystoupí Tomeš a sbor za oknem.

Tomeš (chytne Lukáše za rameno)

Styd' se! Hanba to i chlapci,

kdyby tohle natropil!

Lukáš.

Všudy děvčat jako kvítí,
pýcha jest mi na posměch!

Tomeš.

Již si štěbetají vrabci,
Vendulku žes potupil!

Sbor, děvčata, sousedky.

Ztrestal její pýchu!

Sousedé.

Tot' věru k smíchu!

Barče.

Žluč mi z toho kypí!
Dám ti za tvé vtipy!

Tomeš.

Styd' se! Klid' se!

(všichni za oknem se hrnou pryč. Barče odběhne za nimi.)

Vendulka (sama).

Již konec milování! -

Jsem bídna do skonání!

(U kolébky. Hluk za scénou.)

Pryč, hanba pálí,

a láska - šálí!

(vezme raneček a rychle odkvapí.)

(Opona rychle spadne.)

Jednání druhé.

Hustý les. V pozadí příkrá stráně, nad níž stojí vysoké kmeny. Vpravo, více kupředu, návrší porostlé mlázím, pod nímž napřed ve skále studánka; mezi návrším a zadní strání úžlabina. Vlevo jednotlivá pomšovaná skaliska a křoviny.

Výstup 1.

Matouš, pak pašíři. Jest nejhlubší noc. Matouš s bambitkou v ruce a s balíkem pod paží vystoupí náhle na výši stráně v pozadí, byv schován za kmenem. Ohlíží se bystře tmou kolkolem.

Matouš (obráčí se zpět, tajemně a přitlumeně).

Jen dál!

Pašíři (v dálce).

Jen dál!

Jiní (zadnější).

Jen dál!

(Odtud Matouš sestupuje mezi stromovím ze stráně směrem klikatým, za nímž toutéž čarou pašíři, přicházejíce vždy několik kroků od sebe; všickni nesou balíky neb rance a jsou ozbrojeni holemi, sekerami atd. Krácejí velmi zvolna a opatrně.)

Matouš a po něm pašíři (teprve vystupující; tajemně).

V tichu hlubokém

kročej za krokem, pozor největší,

jsme-li v bezpečí. (zastávka.)

Matouš (v půli výše stráně, ohlíží se).

Jen dál!

Pašíři (přední).

Jen dál!

Jiní (uprostřed, vzadu).

Jen dál!

Matouš a pašíři (opět na pochodu, tajemně).

Nikde záhuby!

Nyní pod duby

výmol, vede vás (nás),

vpravo zeje sráz! (zastávka.)

Matouš (blízko úpatí stráně, ohlíží se).

Jen dál!

Pašíři (po celé klikaté čáře na stráni).

První.

Jen dál!

Další, nejzazší (jiní, vystupující teprve po kolena, po pás atd. nade hřbet stráně).

Jen dál!

Matouš a pašíři (sestupují).

Zvolna níž a níž,

zde jsme cesty blíž -

jemně po mechu!

Zticha, bez dechu! (zastávka.)

Matouš (U předního návrší blíž zastávky. Ohlíží se. Tiše).

Jen dál.

Pašíři (za Matoušem, již pode strání).

Jen dál! (dávají se na pochod.)

Jiní (již poslední na klikaté cestě na strání, dávají se na pochod).

Jen dál!

Matouš a pašíři (dávajíce se na pochod, co nejtížeji).

Zticha, bez dechu -

Matouš (zastaví).

Stůj! (naslouchá, všichni stojí.)

(Matouš zahvízdá na píšťalku napodobující ptačí hlas a zmizí za skálou u studánky; v témž okamžiku náhle zmizí pašíři na strání za kmeny a dole do úžlabiny vpravo i za křoviny a skaliska vlevo.)

Výstup 2.

V témž okamžiku vystoupí z levého popředí Lukáš.

Lukáš (s rozervaností).

Já nešťastník!

Tot' Vendulce, tot' za věrnost můj dík!?

A proč? - Že přála mrtvé v hrobě klid!

Vždyť byl to zbožný, dobrý, svatý cit,

a vzpurnost moje zpozdilá,

to zlaté srdce zranila!

(vroucně)

Kdybych věděl, jak svou vinu smýt,

žhavým ohněm chtěl bych za to jít;

hory obměkčil bych slzami,

hvězdy přimodlil bych ku zemi.

Kdyby o mém žalu zvěděla,

žal snad usmíří hněv anděla!

A má duše z ráje vyhnaná

pozná snad, že přec mě ráda má!

Ne! Tak jsem ji potupil,

hanby na ni nakupil,

odpuštění možno není,

marně horuji a lkám,

navždy zavržen a sám!

(zamyslí se beznadějně, opřen o skálu u studánky.)

Výstup 3.

Z levé strany vystoupí Tomeš, upachtěn a ustrašen, hmatáje potmě před sebou a hledá si cestu mezi skalisky.

Tomeš (vystoupí mezi skalisky).

Ten mě prohnal! Zmizel jako duch,

marně napínám i zrak i sluch!

(Zastaví se pátravě kolem, pak s úzkostí)

Já mu ještě vádou přitížil,

jestli si teď nějak ublížil!?

Hu, mě mrazí jako v rubáši.

Hochu! Hochu! Jsi tu Lukáši?

Lukáš.

Kdo zde? (pauza.) Tomši, kdes ty ses tu vzal?

Tomeš (s velkým ulehčením).

A! Duch každý Hospodina chval!

Tys mi běhy natáh'!

Lukáš.

Pročpak jsi mi v patách?

Tomeš.

Inu, proto milý brachu,

že jsem o tebe měl strachu.

Lukáš.

Ach Tomši, kdyby špatný svět

pak Vendulce to nevyčet,

já bych si hlavu srazil hned!

Tomeš.

Snad bys mi něco nevyved?!

Lukáš.

Ach, Tomši, jak jsem nešťasten!

Tomeš.

Nu, ještě není soudný den!

Lukáš.

Jsem z těch, co jsou již odsouzeni,

já nesmím doufat v odpuštění.

Tomeš.

Jen odpros ji, ty bláhový,

však uvidíš, jak odpoví,
že za tu bouřku celičkou
dá odpustky hned s hubičkou.
Jen odpros ji ty bláhový,
však uvidíš, jak odpoví.

Lukáš.

Ó, její potupená čest
si žádá neúprosný trest!

Tomeš.

Jen odpros ji, ty bláhový
však uvidíš, jak odpoví
že za tu bouřku celičkou
dá odpustky hned s hubičkou.
Jen odpros ji ty bláhový,
však uvidíš, jak odpoví.

Lukáš.

Ó, její potupená čest
si žádá neúprosný trest!
Vždyť před lidmi to vše jsem natropil,
ví celá ves, jak jsem ji potupil.

Tomeš.

Hm, celá ves!?

Nuž tedy věz! (přistoupí k Lukáši.)

Tomeš, po něm Lukáš.

Hněv zastavíš (zastavím)

vše napravíš (napravím).

Ty pozveš (Já pozvu) dvě, tři sousedky

a dva, tři muže za svědky.

At' se též dozví celá ves,

jak odprosíš (odprosím) ji ještě dnes.

A Vendulka! Vždyť má tě (mě) ráda,

ta odpustí ti (mi) nejraděj,

a co tvé (mé) srdce z lásky žádá,

to z lásky dá; tu víru měj (nuž díky měj)!

Hněv zastavíš (zastavím),

vše napravíš (napravím),

hned záhy zrána tedy

si dojdem pro sousedy,

zdar doprovázej nás!

(oba odejdou vlevo.)

Výstup 4.

Matouš, pašíři.

Matouš (ostrážitě vystoupí od studánky a pátrá chvíli, pak šeptem).

Ha ha, máš Lukáši s tou láskou kříž!

Chtěl bych to slyšet, jak ji odprosíš!

(založí ruce a směje se tiše, pátraje.)

Už vzdáleni jsou dosti,

a pak - ti mají

věc jinou na starosti.

Jen dál!

(pašíři mžikem ze skryší vystoupí.)

Pašíři (pod strání).

Jen dál!

Pašíři (na strání a vzadu).

Jen dál! (sestupují.)

Matouš a pašíři.

Spěšte poslední!

Již se rozední!

Dále každý sám!

Šťastnou cestu vám!

(pašíři se rozejdou vlevo i vpravo v pozadí.)

Matouš (za pašíři).

Jen dál! Jen dál! Jen dál!

(všickni odešli krom Matouše.)

Matouš (sám).

Tma řídne už, ba úsvit nastává;

což Martinka dnes otálí,

vždy přec tu bývá včas!

Slyš! - Kroky! Kdož to as?

(dívá se vpravo.)

Výstup 5.

Pravým popředím vystoupí Martinka s nůš a Vendulka.

Matouš (skryje se do úžlabiny vpravo).

Dvě jsou to postavy! Tož pozor!

Vendulka (zaraženě).

Jak temný les!

Martinka.

Má rozmilá,

tys malou rozkoš zvolila,

žes ke mně z domu utekla.

Vendulka (úzkostlivě se k ní přitulí).

Ha, slyšte!

Martinka.

Jaks mě ulekla!

(naslouchá.)

Co jest?

Vendulka.

Ó, jak to šumí, jak to sténá,

jak pod hučícím mořem!

Tak ve mně duše opuštěná

si zaplakala hořem.

Ó, nejhrůznější samotou

chci bloudit se svou tesknou,

než jeho lásky zbavená

Žít jeho blíž, já zrazená!

Martinka.

Již utiš se, jsme na místě!

(opatrně naslouchá, pak zahvízdá na píšťalku, podobně jako Matouš, jehož píšťalka jí za chvíli odpoví.)

Martinka.

Již čeká!

(vezme Vendulku za ruku a jde s ní podle návrší na pravé straně; na zatáčce náhle vykročí proti nim Matouš.)

Matouš (s bambítkou proti Vendulce).

Kdo to?

Vendulka (uleknuta odskočí).

Ach!

Martinka (káravě).

Buď zticha! Zadrží Matoušovi ruku.

Tot' pomocnice má,

jest prvně v noci v lese,

a proto zděšená

se všecká strachem třese.

Matouš (k Vendulce).

Až víckrát to zkusíš,

pak uvyknout musíš,

svou ruku na to dám! (podává jí ruku.)

Kdo jsi? (podiven.) Aj! Já tě znám!

Tys Vendulka! Jak k tomu přicházíš,
že k pašířům svou tetu provázíš?

Vendulka.

Chce dívku na pomoc,
tož jsem k ní prchla tuto noc,
neb Lukáš, vězte už mě nemá rád,
a na oči mu nechci vícekrát!
Ó, jak jsem mohla věřit bláhová,
že on mě navždy v srdci zachová!
A byt' mě tupil, hněval nastokrát,
jen kdyby měl mě trošku přece rád!
Jak on i já chci lásky prosta být
a poklidu své duše vydobýt!

Martinka.

Ó, jak se marně trápí bláhová,
vím, že ji on v svém srdci zachová!

Matouš.

Vždyt' já to ještě lépe vím!

Martinka a Matouš

Byt' rozhněval se na ni nastokrát
však stokrát více má ji za to rád.

Matouš.

Vždyt' já to ještě lépe vím!

Martinka a Matouš.

Byť lásky k němu chtěla prosta být,
on dovede ji zase vydobýt.

Matouš.

Vždyť já to ještě lépe vím!

Matouš (odevzdává Martince opatrně svůj balík).

Již jest blízko do svítání,
buďte sbohem!

Martinka.

Na shledání!

Matouš (poodejde k levé straně; vesele pro sebe).

Nyní starý dobrák Lukáš

o Vendulce zprávu přináší!

(Poskočí si, směje se pokradmu a odkvapí vlevo. Martinka zatím s pomocí Vendulčinou sundává nůši.)

Výstup 6.

Vendulka, Martinka. Později četník. Svítání.

Martinka.

Venduličko, jakpak tedy,

líbí se ti za pašíři?

Je to asi naposledy,

ten váš hněv se brzo smíří!

Vendulka.

Nikdy! Na to jsem již odhodlána,
nechce se mi rozmarného pána!

Martinka (odmítavě).

O tom ještě promluvíme,
až jen zboží uložíme.

Velká sic nám cesta nezbývá,
ale stráž tu zrána chodívá.

(Vendulka se zděsí.)

Což už na tě strážník sahá,
v poutech k vězení tě vleče?

Vendulka (s hrůzou).

V poutech? K vězení?

Martinka (vyndavši z nůše plochý koš s hruškami).

Má drahá,

jen ať nám čas neuteče

marným našim povídáním.

Hleď jak jistotu si chráním:

zboží na dno nůšky, (dá balík do nůše)

navrch samé hrušky.

(vpustí koš s hruškami do nůše.)

Nyní domů!

(pomáhá Vendulce, která bere na se nůši.)

Měj se k tomu!

Ne tak zhurta přece!

Sehni trochu plece!

(Vendulka prohne se pod nůšší.)

Nůška hrušek něco váží!

Tak, a neprozrad' se stráží!

Vendulka (uleknuta).

Běda! - Někdo jde - to stráž!

Martinka!

Ať se moudře zachováš!

Hlasně pozdrav, koukni směle,

zchytra zklameš nepřítele.

(strážník vystoupí.)

Martinka (jdouc mu s Vendulkou, která se bojí, vstříc).

Dobré jitro, pane!

Strážník.

Tot' jste ženské rané!

(dívá se na polekanou Vendulku.)

Jak se děvče zimou třese!

Hrušky sbíraly jste v lese?

Martinka.

Dal to pánbůh letos úrodu!

Hrušky rostou místo žaludů!

Strážník.

Prášilo se as, jak jste je třásla!

Jsou snad moučné.

Martinka.

Jsou vám jak z másla.

Strážník.

Věru, už na ně choutku mám!

Martinka (k Vendulce).

Sehni se!

(k strážníkovi)

Vyberte si sám!

Strážník (omakává hrušky, Vendulka zděšená couvá, on za ní).

Tvrdé! Měkčí budou na dně!

Martinka.

Usypem těch vrchních snadně!

(odváže si zástěru a podá ji strážníkovi.)

Podržte jen zástěru!

(vezme s Vendulky nůši a tváří se, jako by byla velmi těžká,

chce strážníkovi sypat do zástěry.)

Strážník (rozpačitě, nevěda co se zástěrou).

Však si z vrchních vyberu!

Martinka.

Když ty měkčí zdola chcete!

(nasype mu hrušek do zástěry, ze které se mu sypou na zem; strážník v nesnázích točí se mezi hruškami.)

(hněvivě)

Takhle mi je rozšlapete! (sbírá.)

Proč ten fěrtoch neprostřete?

(strážník chce prostříit zástěru, přičemž vysype z ní všechny hrušky.)

Teď mi sbírat pomůžete! (sbírá.)

Strážník sbírá hrušky, které mu zase z rukou padají).

Zpropadeně! (drží několik hrušek.)

Ty jsou měkké dosti;

jsem vím dlužen, (dá jí peníz)

mám jich do sytosti!

(mrzutě a spěšně odejde.)

Vendulka (snažíc se, aby pomohla sbírat).

Strachem ještě zmírám, sotva smysly sbírám!

Martinka (káravě).

Není zle, kdy strážník hloupý

ještě od nás hrušky koupí!

Vendulka (s hrůzou).

Jaké pomyšlení:

přijít do vězení!

Martinka (rozhorleně).

Jinak u pašířů v lese,

jinak doma u milého;

proto pravím, (vážně) usmiřte se,

hubička nic není zlého!

Vendulka (rozhorleně).

Nikdy se taká vina neodpáře,
navždy jsem zanevřela na Lukáše!

Martinka (vyčítavě).

Hubička jest tak těžkou vinou?

Vendulka (s lítostí a hněvem).

Hubička - ba, když líbal - jinou!

Martinka a Vendulka.

Dobře ti (mi) ukázal, co skryto v muži:

vládnout chce ženou, jež srdce mu dá!

Spíše by nalezla bez trní růži,

bez pýchy muže však nevyhledá!

Dobře ti (mi) ukázal, co skryto v muži;

vládnout chce ženou, jež srdce mu dá!

Pokorně sklánět se musíš (nechci se) učit,

jak by tvůj (můj) král byl, mu povolna být;

chceš-li jej (chce-li mne) pro pouhou hubičku mučit,

těžko a hořko s ním bylo by žít!

Dobřen ti (mi) ukázal, co skryto v muži:

vládnout chce ženou, jež srdce mu dá!

Marinka.

Bez něho v světě však neobstojíš!

Vendulka:

Nechci ho vidět, vše odbyto již!

Marinka.

Poddej se, vždyť ho přec ráda máš,
třeba se k tomu nepřiznáš!

(Vendulka odpíravě se bráníc domluvě Martinčině utíká k návrší vpravo.)

V náručí jeho již v duchu tě vidím!

Vendulka (na výši návrší, rozhodně a hněvivě).

Nikdy! Ó já ho nenávidím.

(odkvapí rozhorlena, Martinka za ní.)

Proměna

Jitro. V pozadí hustý les. Vlevo porostlé návrší. Vpravo pod lesem Martinčina chatrč, při ní zahrádka s plotem.

Výstup 7.

Barče přiběhne spěšně vpravo okolo plotu.

Barče.

Ó nedýchám,

jak pospíchám!

(hřmotí na dveře a okno.)

Vendulko, Martinko, slyšte mě, kde jste?

(hřmotí.)

Dobrou mám novinu, honem ji vžte!

(hřmotí.)

Matouš mi pověděl - dobrý ten Matoušek,

odplat' mu pánbůh sám - ach, to je zlatoušek!

(hledí přes plot.)

Vendulko, Martinko! - Doma jich není!

Šly asi do lesa. (volá do lesa) Vendulko! (ozvěna.)

Ani pohádky.

(volá)

Martinko! (ozvěna.) Ani památky.

Jdu jim vstříc. - Ne, mohla bych je minout;

chci zde odpočinout.

(sedne a zas hned vyskočí.)

Ale jak se dočkám?

Mou drahou Vendulku Lukáš mi odprosí;

jak se ty upřímné oči jim zarosí!

(naslouchá.)

Aj, kroky? Ne, to vzletěl skřivánek

a zpívá, zpívá, až to v srdci hraje!

(zpívá vesele)

Hlásej, ptáčku, dobrý den,

aj, dobrý den!

Z trávy kvítek raný vstal

jitra září políben,

aj, políben!

Jásej, zpívej, skřivánku,

pozdrav růže v červánku!

Vstávej krásné slunéčko,

aj, slunéčko!

Pánbůh brány zotvíral

v nebes kraj a v srdéčko,

aj, v srdéčko!

Jak by rádo vzkvétlo hned,

zpívat, zářit v širý svět!

(ohlédne se vpravo.)

Hle, Matouš, Lukáš a náš hospodář!

Výstup 8.

Okolo plotu přichází Matouš s Lukášem, otec s Tomšem, sousedé a sousedky.

Matouš.

Zdeť Martinčino přístřeší

a Vendulka s ní přebývá.

Lukáš.

Ach, v hoři zde se ukrývá.

Tomeš.

Ó, však se s tebou potěší!

Barče.

Kéž přijde jen! Jsou kdesi,

snad v noci zašly v lesy.

Sbor.

Nu, však se dočkáme,

vždyť brzy poznáme,

když kosou na kámen,

zdali se nezláme.

Otec.

Co tu vzdorů malicherných,
co tu sporů, hříchů černých!
Z blízkosti své bohuvzdané
vyhnal bych ty vzpurné děti,
kdybys nevelel, ó Pane,
provinilcům odpouštětí.

Lukáš (zkroušeně k otci).

Dům váš jsem tak bídně zhanbil,
otcovské vám srdce ranil,
mějte se mnou slitování!

Tomeš (chlácholivě k otci).

Hleďte, dal se na pokání!

Otec.

Ano, odpouštím ti, hochu,
abych měl už klidu trochu!

Ó, co pro ten hříšný svět

musím snášet tolik let,

když se dcera zpozdilá

světskou láskou soužila,

dům mi nářkem bouřila,

a to všecko pro Lukáše!

Co však teď se na mne páše!

Duši svou mám nepokojit,

námluvy a svatbu strojit,

pod okny mám řádění,
břinkání a tančení!
a v tom babylónu světském
v domě kolébku i s děckem,
křičelo celou noc -
bože, přispěj na pomoc!
Pak mám zlézat hory,
abych rovnal spory -
odpusť, bože - pro hubičku!
Ano, odpouštím ti hochu,
abych už měl klidu trochu,
vždyť už snáším jako mučedník,
smiř ji, a já řeknu: bohudík!

Matouš a sbor.

Nu však se dočkáme,
vždyt brzo poznáme,
když kosou na kámen,
zdali se nezláme.

Tomeš (přistoupí k otci).

Co jsme umluvili
jako muži ve cti,
srovnám, strýčku milý,
vám i sobě ke cti.

Sousedé a susedky,
zvu vás tedy za svědky,

jak můj švagr Lukáš napraví
ten svůj kousek svéhlavý.

Lukáš.

Dosvědčte, jak želim upřímně,
neboť ona neuvěří mně!

Sbor.

Rádi uvidíme, rádi dosvědčíme.

Výstup 9.

Na návrší vlevo vystoupí Vendulka, za ní Martinka s nůží.

Vendulka (zastaví se a vzkřikne radostně).

Tot' on!

Lukáš.

Tot' ona.

Vendulka (v největším dojetí).

Ach, on mne sleduje,

(radostně)

on přec mne miluje!

Lukáš (rozpačitě, jde jí několik kroků vstříc).

Má Vendulko!

Vendulka (rozběhne se k němu s otevřenou náručí).

Můj nejdražší, jsem tvá, již navždy tvá!

Lukáš (odmítavě a rozpačitě).

Ach, nejsem hoden -

Vendulka (obejme jej).

Tobě jen chci žít

a z lásky se ti vzdám!

(chce jej políbit.)

Lukáš (vymkne se jí z náručí).

Ne, nech mne být!

Všickni (kromě Vendulky a Lukáše, s ustrnutím).

Co to?

Martinka (udiveně).

Vždyť chtěla ti dát hubičku?

Lukáš (bázně, s přemáháním).

Já nechci!

Otec.

Ten má také hlavičku!

Vendulka.

Já nešťastná! (odvrátí se plačíc.)

Martinka.

Však, Lukáši, tys chtěl to políbení.

Matouš.

A tohle je i krásné odprošení!

Otec (rozhorleně k Lukáši).

Jak? Chceš Vendulky se zbýt?

Tomeš (taktéž).

Mám z tebe ještě hanbu mít?

Otec.

Což nedočkám se klidu v domě?

Tomeš.

Co řeknou řádní lidé o mně?

Všickni (kromě Vendulky a Lukáše),.

Sousedy a sousedky

protos vyzval za svědky,

aby každý viděl snad

tebe znova vzdorovat?

Lukáš (prosebně a odpíravě kyne Tomši, vzmuží se poněkud a přiblíží se pokorně k Vendulce).

Má Vendulko, zle jsem tě pohanil,

však hloub jsem vlastní srdce poranil;

ach, odpusť již, já přišel, věz,

by viděla to celá ves,

že odprosím tě za své provinění

a přede všemi za pravdu ti dám:

Já v křivdě byl, když jsem chtěl políbení, -

(s přemáháním)

já už ho nechci, já už se ho vzdám!

Vendulka (živě)

Ó tys byl v právu!

Lukáš (vroucně).

Tys jen pravdu měla!

Vendulka (významně),.

Já ustoupím!

Lukáš (pokorně)

Já ustoupím ti rád!

Vendulka (laskavě).

Nic zlého nechtěls!

Lukáš (hrdě a vřele).

Dobrou věc jsi chtěla!

Vendulka (ohnivě).

Ty ještě lepší!

Lukáš (blaženě).

Lepší?

Vendulka (s láskou).

Nastokrát!

Lukáš.

Ach!

(Lukáš a Vendulka setkají se pohledem, letí si vstříc, dají si srdečnou hubičku, plaše se rozhlédnou)

kolem a utíkají kvapně pozadím jeviště pryč.)

Barče, Martinka, Tomeš, otec, Matouš, sbor.

(živě se obracejí za Lukášem a Vendulkou; vesele).

Smířily se vzdory,

měknuou naše hory,

ona jej, on ji má rád -

dobře, dobře nastokrát!